

Justitiedepartementet

Ekobrottsmyndigheten
Kriminalvården
Polismyndigheten
Skatteverket
Tullverket
Åklagarmyndigheten

Uppdrag att förstärka det internationella arbetet mot organiserad brottslighet

Beslut

Regeringen ger Ekobrottsmyndigheten, Kriminalvården, Polismyndigheten, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten i uppdrag att förstärka det internationella arbetet mot organiserad brottslighet. Syftet är att öka lagföringen av kriminella kopplade till organiserad brottslighet, som anstiftar eller begår brott i Sverige, men befinner sig i andra länder, samt att reducera deras möjligheter att utöva sin brottsliga verksamhet från utlandet.

Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna

- redogöra för omfattningen av kriminella kopplade till organiserad brottslighet, som anstiftar eller begår brott i Sverige, men befinner sig i andra länder,
- genomföra en kartläggning av vilka länder som kriminella kopplade till organiserad brottslighet i Sverige verkar ifrån,
- vidta och föreslå åtgärder, per myndighet och myndighetsgemensamt, för att stärka det bilaterala samarbetet med dessa länder, på strategisk och operativ nivå,
- vidta och föreslå åtgärder, per myndighet och myndighetsgemensamt, för att stärka arbetet inom EU och i multilaterala forum, på strategisk och operativ nivå, samt
- redogöra för förslag på ytterligare åtgärder för att åstadkomma ökad lagföring av kriminella kopplade till organiserad brottslighet, som anstiftar eller begår brott i Sverige, men befinner sig i andra länder.

I den mån det behövs för genomförandet kan myndigheterna även samråda med för uppdraget berörda myndigheter.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet och Finansdepartementet) senast 31 oktober 2025 med en delredovisning senast den 29 april 2025. Polismyndigheten ska vara sammanhållande för rapporteringen av uppdraget.

Om hela eller delar av redovisningen bedöms innehålla säkerhetsskyddsklassificerad eller sekretessbelagd information ska dessa delar redovisas i särskild ordning.

Skälen för regeringens beslut

Organiserad brottslighet måste bekämpas tillsammans med andra

Organiserad brottslighet och kriminella nätverk utgör, tillsammans med andra staters alltmer offensiva agerande mot Sverige och den höga terrorhotnivån, allvarliga hot mot det fria och öppna samhället. De senaste åren har kriminella kopplade till organiserad brottslighet i allt större utsträckning etablerat sig på den internationella arenan för att stärka sin förmåga.

Den tekniska utvecklingen har gjort det betydligt enklare för kriminella att anstifta eller begå brott i Sverige utan att befinna sig i landet. Nya digitala tjänster skapar också utökade möjligheter för kriminella att utföra exempelvis penningtvättsbrott och bedrägeribrott, att överföra brottsvinster till utlandet, liksom att anstifta grova våldsbrott genom kommunikation i krypterade applikationer.

Samhällets förmåga att bekämpa och motverka organiserad brottslighet behöver stärkas. Organiserad brottslighet är till sin natur gränsöverskridande och behöver därför bekämpas tillsammans med andra länder, på strategisk och operativ nivå. I den nationella strategin mot organiserad brottslighet är inriktningen från regeringen att kriminell verksamhet som är en del av, eller som bidrar till, den gränsöverskridande organiserade brottslighet som riktas mot Sverige ska förhindras. Det internationella arbetet ska utvecklas och ett tydligare brottsförebyggande perspektiv behövs även i det sammanhanget.

Väl fungerande bilaterala relationer och effektiva rättsliga samarbeten är nödvändiga

Polismyndigheten har genomfört en kartläggning där myndigheten har uppskattat att cirka 600 kriminella individer uppehåller sig utomlands men ändå bedriver organiserad brottslig verksamhet riktad mot Sverige. Särskilda utmaningar finns för rättsväsendet i de fall kriminella med hemvist i Sverige har både svenskt och utländskt medborgarskap. Av den lägesbild över aktiva gängkriminella i Sverige som Polismyndigheten lämnade till regeringen i mars 2024 framgick att cirka 19 procent av de aktiva gängkriminella i Sverige har utländskt medborgarskap, vilket motsvarar ungefär 2 700 individer. Åtta procent bedömdes ha både utländskt och svenskt medborgarskap, vilket motsvarar omkring 1 100 personer.

Att den grova kriminaliteten inte stannar vid landsgränser gör det svårare för enskilda länder och enskilda myndigheter att förebygga, utreda och lagföra brott samt att återta brottsvinster. Utöver multilaterala samarbeten är därför starka och väl fungerande bilaterala relationer, mellan Sverige och de länder som svenska kriminella söker sig till, nödvändiga för att kunna bekämpa den organiserade brottsligheten på ett effektivt sätt. De senaste 30 åren har Sverige ingått ett femtontal bilaterala avtal om brottsbekämpning med tredje länder.

Därtill är ett effektivt rättsligt samarbete med andra länder en förutsättning för att kunna utreda och lagföra kriminella som befinner sig i andra länder. Svenska åklagare samarbetar med motparter i tredje länder, bl.a. kring rättslig hjälp i brottmål och utlämning av misstänkta, tilltalade eller dömda.

I förhållande till tredje länder regleras samarbetet i särskild lagstiftning och ärenden handläggs av Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet. I vissa fall baseras rättsligt samarbete på bi- eller multilaterala avtal. Avtal kan i vissa fall underlätta för ett fungerande samarbete. Genom en pågående dialog på både regeringsnivå och myndighetsnivå arbetar Sverige för stärkt samarbete med relevanta tredje länder. Sverige engagerar sig också i det pågående arbetet inom EU för att gemensamt stärka det rättsliga samarbetet med länder utanför EU.

I de fall svenska kriminella flyttar till eller placerar brottsvinster i tredjeländer, med vilka Sverige har ett begränsat rättsligt samarbete, behövs ytterligare åtgärder för att nå större framgång. Som framgår av den nationella

strategin mot organiserad brottslighet behöver befintliga verktyg utnyttjas bättre och nya arbetssätt övervägas.

Samarbetet inom EU, i Norden och i multilaterala sammanhang ska stärkas

Sverige ska fortsätta att aktivt arbeta både inom och utom EU för ett välfungerande polisiärt och rättsligt internationellt samarbete, på både regerings- och myndighetsnivå, bland annat genom att verka för en ändamålsenlig utveckling av Interpol, Europol och Eurojust. Även detta tydliggörs av regeringen i den nationella strategin mot organiserad brottslighet. Där understryks också att administrativa åtgärder behöver utnyttjas ännu mer som ett komplement till brottsbekämpningen. I det sammanhanget är samarbete och informationsdelning mellan skatteadministrationer i olika länder, och mellan brottsbekämpande myndigheter och skatteadministrativa dito, viktigt att fortsatt utveckla.

Strategiskt och operativt samarbete sker i dag mellan brottsbekämpande myndigheter genom exempelvis Europol, Eurojust, Interpol, EMPACT¹ och de nätverk som är knutna till rådsarbetsgruppen för brottsbekämpning (LEWP), liksom genom det s.k. PTN-samarbetet med gemensamma nordiska sambandsmän för Polismyndigheten och Tullverket, placerade i strategiskt utvalda länder. Sverige deltar också i en rad samarbeten som ger brottsbekämpande myndigheter möjlighet att utbyta information, till exempel genom att uppgifter lämnas mellan länder och inom EU-samarbetet, på begäran eller genom direktåtkomst till relevanta databaser.

Samarbetet mellan Sverige och de nordiska länder är väl utvecklat och har på senare tid behövt stärkas ytterligare på grund av att svenska kriminella begått grova brott och bedriver narkotikahandel i såväl Danmark som Norge. Sedan 2023 finns även en särskilt utsedd åklagare vid Åklagarmyndigheten för att stärka samarbetet med tredje land. Kriminalvården har visserligen inte något brottsbekämpande uppdrag, däremot har myndigheten möjlighet att t.ex. begära någon internationellt efterlyst för straffverkställighet eller överförande till Sverige, utöver huvuduppgiften när utdömda fängelsestraff ska avtjänas.

Genom effektiv och ändamålsenlig samverkan i EU-arbetet samt genom de nordiska och multilaterala samarbeten som pågår stärks förutsättningarna för

¹ European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats (EMPACT)

att öka lagföringen av kriminella med koppling till organiserad brottslighet som anstiftar eller begår brott i Sverige och befinner sig i andra länder. Den internationella samverkan bidrar även till att reducera kriminellas möjligheter att utöva sin brottsliga verksamhet från utlandet.

Att öka tryggheten och säkerheten i Sverige är en av regeringens viktigaste prioriteringar. I det arbetet spelar myndigheternas internationella samverkan en betydelsefull roll. Arbetet på strategisk och operativ nivå behöver därför stärkas för att det ska bli svårare för kriminella med koppling till organiserad brottslighet att ta sin tillflykt till andra länder och där kunna fortsätta anstifta eller begå brott i Sverige.

På regeringens vägnar

Pål Jonson

Sophia Busk

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Finansdepartementet/SKA
Justitiedepartementet/BIRS
Justitiedepartementet/DÅ
Justitiedepartementet/KRIM
Justitiedepartementet/L4
Justitiedepartementet/L5
Justitiedepartementet/EU